

Powiatowy Urząd Pracy w Gliwicach

**RANKING ZAWODÓW
DEFICYTOWYCH
I NADWYŻKOWYCH
W POWIECIE GLIWICKIM
ZA ROK 2012**

POWIATOWY RAPORT ROCZNY

II/P/2012

CZEŚĆ II

Gliwice 2013

*Przedruk w całości lub w części oraz wykorzystanie danych statystycznych
dozwolone wyłącznie z podaniem źródła*

Opracowanie: © Andrzej Kasperek

SPIS TREŚCI

Wstęp	4
I. Edukacja	5
II. Kształcenie a zawody deficytowe i nadwyżkowe	7
III. Prognoza	11
IV. Wnioski	12
Załączniki	13
Załącznik nr 1. T-II/P-4.1. Absolwenci zarejestrowani w PUP w powiecie gliwickim według szkół i zawodów w roku 2012 oraz przewidywani absolwenci w roku 2013.	
Załącznik nr 2. T-II/P-4.2. Struktura zawodowa absolwentów według poziomu wykształcenia i zawodów w powiecie gliwickim w latach 2012 i 2013.	

WSTĘP

Raport „*Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych w powiecie gliwickim w 2012*” składa się z dwóch części. W części I (patrz: *Powiatowy raport roczny II/P/2012 - część I*), omówione zostały ogólne założenia monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych, metodologia prowadzonych badań i podstawowe definicje. W oparciu o wygenerowane przy pomocy komputerowego programu „Syriusz” dane z załącznika 3 – „*Bezrobotni oraz oferty pracy według zawodów i specjalności za 2012 rok*” i załącznika 2 – „*Bezrobotni według rodzaju działalności ostatniego miejsca pracy oraz oferty pracy. Stan za 2012 rok*” do sprawozdania MPiPS-01, przeprowadzona została analiza zarejestrowanych w PUP osób bezrobotnych, ofert pracy oraz zawodów deficytowych i nadwyżkowych w roku 2012.

Część II (prognostyczna), obejmuje analizę zawodów deficytowych i nadwyżkowych w oparciu o dane dotyczące liczby absolwentów szkół w roku szkolnym 2011/2012 oraz ich prognozowanej liczby w roku szkolnym 2012/2013.

Podstawowe definicje¹

- **monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych**, to proces systematycznego obserwowania zjawisk zachodzących na rynku pracy dotyczących kształtowania popytu na pracę i podaży zasobów pracy w przekroju terytorialno – zawodowym oraz formułowania na tej podstawie ocen, wniosków i krótkotrwałych prognoz niezbędnych dla prawidłowego funkcjonowania systemów: szkolenia bezrobotnych oraz kształcenia zawodowego.
- **zawód deficytowy**, to zawód, na który występuje na rynku pracy wyższe zapotrzebowanie niż liczba osób poszukujących pracy w tym zawodzie.
- **zawód nadwyżkowy**, to zawód, na który występuje na rynku pracy mniejsze zapotrzebowanie niż liczba osób poszukujących pracy w tym zawodzie.
- **zawód wykazujący równowagę (zrównoważony)**, to zawód, dla którego liczba ofert pracy równoważy liczbę osób poszukujących pracy.

Źródła informacji

Źródłem informacji do opracowania części II Raportu – II/P/2012 są:

- Wygenerowane przy pomocy komputerowego programu „Syriusz” dane z Systemu Informacji Oświatowej MEN dotyczące liczby absolwentów szkół ponadgimnazjalnych w roku szkolnym 2011/12 oraz ich przewidywanej liczby w roku szkolnym 2012/13 (uzyskane w lipcu 2013 r.).
- Raporty powiatowe z lat 2005-2012.

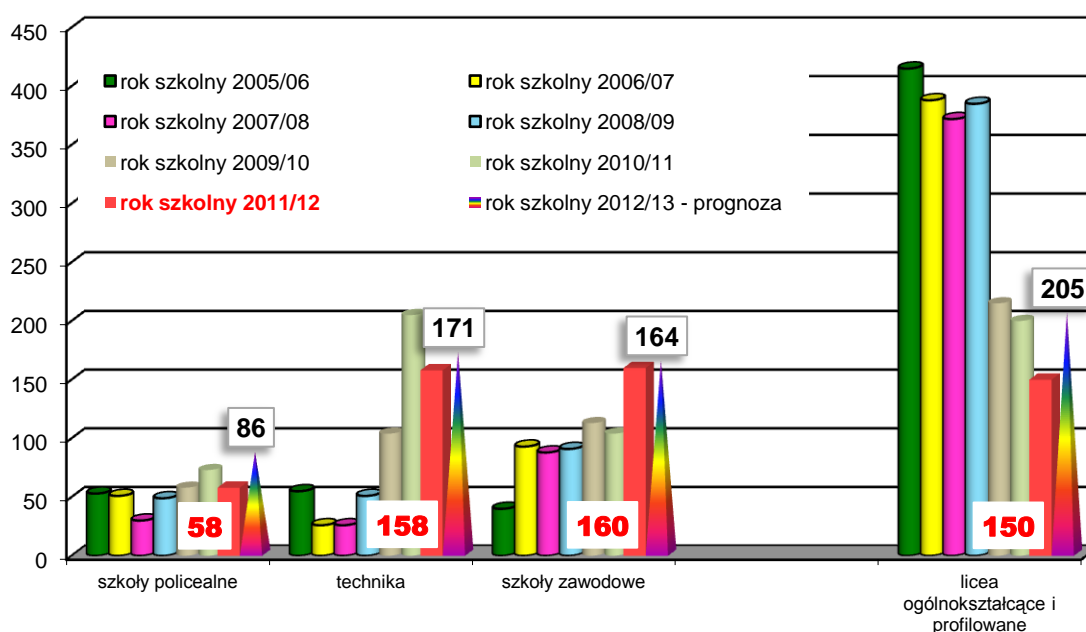
¹ Patrz: „Zalecenia metodyczne do prowadzenia monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych”, Departament Rynku Pracy Ministerstwa Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej, 2005

I. EDUKACJA

W powiecie gliwickim zmienia się struktura kształcenia. Wzrasta odsetek uczniów kształconych w szkolnictwie zawodowym. Stanowili oni w roku szkolnym 2011/2012 ponad 70% wszystkich uczniów i słuchaczy. Absolwenci liceów ogólnokształcących – niedających wykształcenia zawodowego – stanowili już tylko 29% (w roku poprzednim 34%) ogólnej liczby absolwentów szkół ponadgimnazjalnych (patrz Wykresy 1 i 2). Prawie $\frac{1}{3}$ kształcących się stanowiły osoby dorosłe.

Wykres 1.

Liczba absolwentów kształcenia zawodowego i ogólnego w powiecie gliwickim w latach 2005/06 - 2012/13

źródło: dane z Systemu Informacji Oświatowej MEN (system komputerowy SYRIUSZ)

Kierunki kształcenia i zawody kształcone w szkołach ponadgimnazjalnych powiatu gliwickiego w roku szkolnym 2011/12 ²:

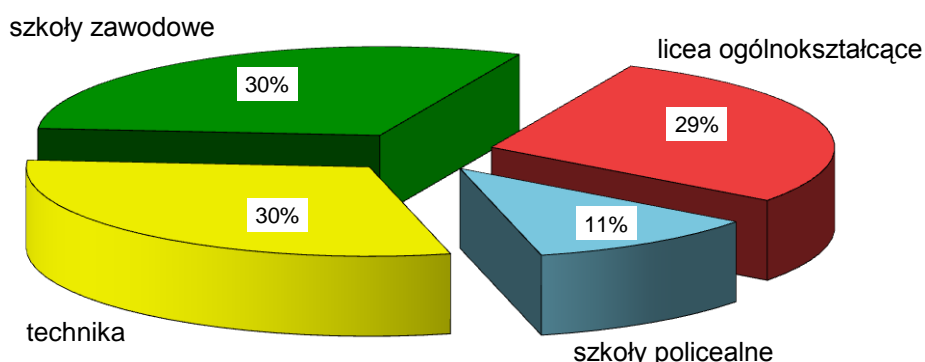
1. **Licea ogólnokształcące** (5 w tym dwa dla dorosłych),
2. **Technika** (4 w tym jedno uzupełniające dla dorosłych - niepubliczne³):
 - technik architektury krajobrazu
 - technik ekonomista
 - technik elektryk
 - technik górnictwa podziemnego
 - technik obsługi turystycznej
 - technik handlowiec
 - technik informatyk
 - technik mechanik
 - technik agrobiznesu
 - technik spedytor

² Na podstawie danych przesłanych z systemu informacji oświatowej MEN

³ niepubliczne o uprawnieniach szkoły publicznej

Wykres 2.

Struktura absolwentów szkół ponadgimnazjalnych w powiecie gliwickim w roku szkolnym 2011/12

źródło: dane z Systemu Informacji Oświatowej MEN (system komputerowy SYRIUSZ)

3. Szkoły policealne (2 – obydwie niepubliczne⁴):

- technik górnictwa podziemnego

4. Szkoły zasadnicze zawodowe (4 w tym jedna dla dorosłych – niepubliczna⁴)

– blacharz samochodowy	– cukiernik
– elektromechanik pojazdów samochodowych	– fotograf
– elektryk	– fryzjer
– górnik eksploatacji podziemnej	– malarz – tapeciarski
– kucharz małej gastronomii	– murarz
– lakiernik	– piekarz
– mechanik pojazdów samochodowych	– posadzkarz
– mechanik - monter maszyn i urządzeń	– rzeźnik wędliniarz
– monter - elektronik	– sprzedawca
– monter instalacji i urządzeń sanitarnych	– stolarz
– technolog robót wykończeniowych w budownictwie	– ślusarz

Wszystkie szkoły znajdują się w Knurowie lub Pyskowicach. Najwięcej osób kształci się w kierunkach górniczych (*technik górnictwa podziemnego* i *górnik eksploatacji podziemnej*). Stanowią oni ponad 40% wszystkich kształcących się zawodowo.

⁴ niepubliczne o uprawnieniach szkoły publicznej

II. KSZTAŁCENIE A ZAWODY DEFICYTOWE I NADWYŻKOWE

W szkolnictwie zawodowym powiatu gliwickiego w dalszym ciągu dominuje kształcenie w zawodach generujących bezrobocie – **75%** (wzrost o 3 punkty procentowe w porównaniu z rokiem 2011) kształconych zawodów, to zawody nadwyżkowe (68% ogółu absolwentów - wzrost o 2 punkty procentowe w porównaniu z rokiem 2011) (patrz *Tabele 1, 2, 5 i 6*).

Tabela 1. Liczba kształconych zawodów w powiecie gliwickim z podziałem na zawody deficytowe i nadwyżkowe według poziomów wykształcenia w roku 2012*

kształcone zawody	liczba kierunków kształcenia							
	ogółem		zawody deficytowe		zawody równoważne		zawody nadwyżkowe	
	2011	2012	2011	2012	2011	2012	2011	2012
techniczne	10	10	1	1	2	2	7	7
zasadnicze zawodowe	22	22	1	1	5	4	16	17
razem zawodów	32	32	2	2	7	6	23	24
licealne**	1	1	-	-	-	-	1	1

* wg Klasyfikacji Zawodów i Specjalności

** kształcenie ogólnokształcące - niedające zawodu

źródło: dane z Systemu Informacji Oświatowej MEN oraz PUP w Gliwicach (system komputerowy SYRIUSZ)

Niektóre z tych zawodów stale deformują rynek pracy. Wśród 30 najbardziej nadwyżkowych zawodów, znalazło się aż 10, które są aktualnie kształcone w szkołach powiatu gliwickiego: *technik ekonomista – 331403, technik informatyk – 351203, technik mechanik – 311504, technik obsługi turystycznej – 422103, fryzjer – 514101, kucharz małej gastronomii – 512002, mechanik pojazdów samochodowych – 723103, sprzedawca – 522301, ślusarz – 722204, stolarz – 752205* oraz absolwenci liceów ogólnokształcących - przyjęto, że osoby bez zawodu tworzą na potrzeby statystyki grupę „bez zawodu” (patrz *Tabele 4 i 5 oraz Tabele 8 i 9* części I Raportu). Pozytywnym faktem jest (w odróżnieniu od lat poprzednich) rozpoczęcie kształcenia w zawodach deficytowych (patrz *Tabela 1 i 3*).

Tabela 2. Liczba absolwentów szkół ponadgimnazjalnych powiatu gliwickiego z podziałem na zawody deficytowe i nadwyżkowe według poziomów wykształcenia w latach 2010/11 i 2012/12

kształcenie ponadgimnazjalne	liczba absolwentów							
	ogółem		zawody deficytowe		zawody równoważne		zawody nadwyżkowe	
	2011/12	2012/13*	2011/12	2012/13*	2011/12	2012/13*	2011/12	2012/13*
techniczne	216	257	101	129	0	10	115	118
zasadnicze zawodowe	160	164	13	15	5	9	142	140
Razem kształcenie zawodowe	376	421	114	144	5	19	257	258
licealne**	150	205					150	205
ogółem	526	626	114	144	5	19	407	463

* wielkości prognozowane

** kształcenie ogólnokształcące - niedające zawodu

źródło: dane z Systemu Informacji Oświatowej MEN (system komputerowy SYRIUSZ)

Tabela 3. Zawody deficytowe w powiecie gliwickim w roku 2012, w których występowało kształcenie w latach szkolnych 2011/12 lub 2012/13

Lp	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Średnia miesięczna liczba ofert pracy zgłoszonych w 2012 roku	Średnia miesięczna liczba zarejestrowanych bezrobotnych w 2012 roku	Średnia miesięczna nadwyżka (deficyt) podaży siły roboczej w 2012 roku	Wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu) zawodów	Liczba absolwentów	
							Rok szkolny 2011/12	Rok szkolny 2012/13
1	311703	Technik górnictwa podziemnego	0,33	0,17	-0,1667	2	101	129
2	741103	Elektryk	0,92	0,75	-0,1667	1,2222	13	15

źródło: dane z Systemu Informacji Oświatowej MEN (system komputerowy SYRIUSZ)

Tabela 4. Zawody równoważne w powiecie gliwickim w roku 2012, w których występowało kształcenie w latach szkolnych 2011/12 lub 2012/13

Lp	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Średnia miesięczna liczba ofert pracy zgłoszonych w 2012 roku	Średnia miesięczna liczba zarejestrowanych bezrobotnych w 2012 roku	Średnia miesięczna nadwyżka (deficyt) podaży siły roboczej w 2012 roku	Wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu) zawodów	Liczba absolwentów	
							Rok szkolny 2011/12	Rok szkolny 2012/13
1	331402	Technik agrobiznesu	0	0,17	0,17	0	0	10
2	333108	Technik spedytor	0	0,08	0,08	0	0	0
3	712204	Posadzkarz	0	0,67	0,67	0	1	4
4	712904	Technolog robót wykończeniowych w budownictwie	0	0,42	0,42	0	0	1
5	742102	Monter – elektronik	0	0,08	0,08	0	2	2
6	751105	Rzeźnik - wędliniarz	0	0,42	0,42	0	2	2

źródło: dane z Systemu Informacji Oświatowej MEN (system komputerowy SYRIUSZ)

Tabela 5. Ranking zawodów nadwyżkowych w powiecie gliwickim w roku 2012, w których występowało kształcenie w latach szkolnych 2011/12 lub 2012/13 (według wskaźnika intensywności nadwyżki/deficytu zawodu różnego zero)

Lp	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Średnia miesięczna liczba ofert pracy zgłoszonych w 2012 roku	Średnia miesięczna liczba zarejestrowanych bezrobotnych w 2012 roku	Średnia miesięczna nadwyżka (deficyt) podaży siły roboczej w 2012 roku	Wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu) zawodów	Liczba absolwentów	
							Rok szkolny 2011/12	Rok szkolny 2012/13
1	351203	Technik informatyk	0,08	3,42	3,33	0,0244	44	44
2	331403	Technik ekonomista	0,25	6,83	6,58	0,0366	26	38
3	752205	Stolarz	0,08	1,75	1,67	0,0476	0	2
4	522301	Sprzedawca	2,25	41,67	39,42	0,054	20	22
5	514101	Fryzjer	0,33	5,50	5,17	0,0606	14	10
6	422103	Technik obsługi turystycznej	0,08	1,17	1,08	0,0714	0	0
7	722204	Ślusarz	1,42	14,58	13,17	0,0971	6	1
8	512002	Kucharz małej gastronomii	0,42	4,25	3,83	0,098	14	19
9	311303	Technik elektryk	0,17	1,58	1,42	0,1053	15	15
10	751201	Cukiernik	0,50	4,00	3,50	0,125	8	2
11	522305	Technik handlowiec	0,33	2,58	2,25	0,129	2	0
12	721306	Błacharz samochodowy	0,25	1,25	1,00	0,2	1	2
13	343101	Fotograf	0,08	0,42	0,33	0,2	3	0
14	712604	Monter instalacji i urządzeń sanitarnych	0,17	0,75	0,58	0,2222	1	1
15	711202	Murarz	1,50	5,67	4,17	0,2647	1	0
16	751204	Piekarz	1,25	2,83	1,58	0,4412	2	3
17	723310	Mechanik - monter maszyn i urządzeń	0,17	0,33	0,17	0,5	9	3
18	713201	Lakiernik	0,50	0,58	0,08	0,8571	7	4
19	811101	Górnik eksploatacji podziemnej	3,33	3,83	0,50	0,8696	36	46

źródło: dane z Systemu Informacji Oświatowej MEN (system komputerowy SYRIUSZ)

Tabela 6. Ranking zawodów nadwyżkowych w powiecie gliwickim w roku 2012, w których występowało kształcenie w latach szkolnych 2011/12 lub 2012/13 (według wskaźnika intensywności nadwyżki/deficytu zawodu równego zero)

Lp	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Średnia miesięczna liczba ofert pracy zgłoszonych w 2012 roku	Średnia miesięczna liczba zarejestrowanych bezrobotnych w 2012 roku	Średnia miesięczna nadwyżka (deficyt) podaży siły roboczej w 2012 roku	Wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu) zawodów	Liczba absolwentów	
							Rok szkolny 2011/12	Rok szkolny 2012/13
1	000000	Bez zawodu*	0	77,50	77,50	0	150	205
2	723103	Mechanik pojazdów samochodowych	0	3,67	3,67	0	16	22
3	311504	Technik mechanik	0	3,58	3,58	0	12	14
4	713101	Malarz - tapeciarsz	0	1,42	1,42	0	4	2
5	314202	Technik architektury krajobrazu	0	1,25	1,25	0	16	7
6	741203	Elektromechanik pojazdów samochodowych	0	1,17	1,17	0	0	1

* absolwenci liceów ogólnokształcących w statystyce traktowane są jako osoby bez zawodu

źródło: dane z Systemu Informacji Oświatowej MEN (system komputerowy SYRIUSZ)

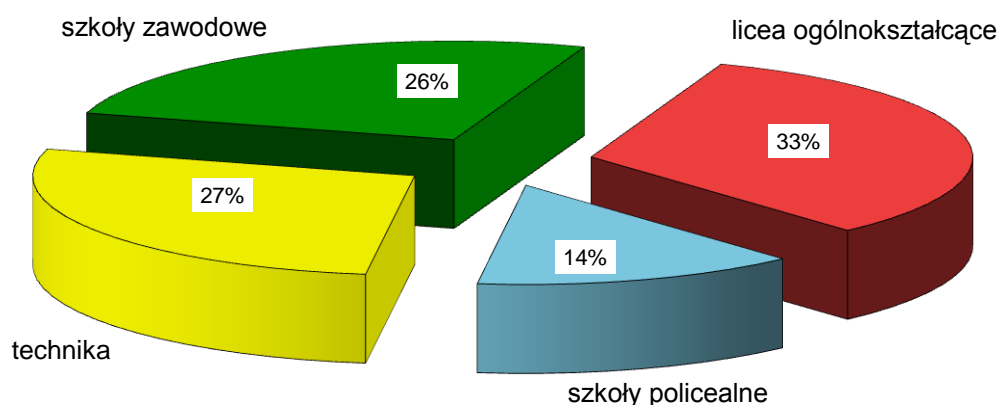
III. PROGNOZA

Zgodnie z zaleceniami metodycznymi, prognoza ma objąć analizę zawodów deficytowych i nadwyżkowych w oparciu o badania sondażowe przeprowadzone w szkołach oraz badania sondażowe przeprowadzone w zakładach pracy, dotyczące planowanych przyjęć i zwolnień pracowników w roku 2011.

Decyzją Departamentu Rynku Pracy Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej⁵, powiatowe urzędy pracy zostały zwolnione z przeprowadzania tych badań. Dane dotyczące popytu na pracę opracowywane są **wyłącznie** na poziomie województw. W związku z tym nie mogą być wykorzystane przez powiatowe urzędy pracy, a jedynie przez wojewódzkie urzędy pracy⁶. Tym samym opracowanie prognozy monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych na rok 2013 na poziomie powiatu zostało okrojone do przedstawienia informacji związanych z prognozowaną liczbą absolwentów szkół ponadgimnazjalnych powiatu gliwickiego w roku szkolnym 2012/2013⁷.

Wykres 3.

Struktura absolwentów szkół ponadgimnazjalnych w powiecie gliwickim w roku szkolnym 2012/13 - prognoza

źródło: dane z Systemu Informacji Oświatowej MEN (system komputerowy SYRIUSZ)

W powiecie gliwickim zmienia się struktura kształcenia. Po wzroście liczby uczniów kształcących się w szkolnictwie zawodowym w roku szkolnym 2011/2012, zgodnie z prognozą na rok 2012/2013, absolwenci szkolnictwa zawodowego będą stanowili mniej niż $\frac{2}{3}$ wszystkich absolwentów (patrz Wykres 1 i 3 oraz Tabela 2). Kształcenie w zawodach deficytowych i równoważnych (patrz Tabela 3 i 4) powinno pozytywnie wpłynąć na rynek pracy powiatu.

⁵ Pismo Departamentu Rynku Pracy Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej (DRP-VIII-074-41-AM/07) z 20.11.2007

⁶ Pismo Departamentu Rynku Pracy Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej (DRP-VII-074-18-AM/08) z 15.07.2008

⁷ Pismo Departamentu Rynku Pracy MPiPS informuje, iż dane dotyczące prognozowanej liczby absolwentów szkół ponadgimnazjalnych w roku szkolnym 2012/2013 zostaną przekazane w lipcu 2013. W tym terminie znane są już rzeczywiste liczby absolwentów.

Ustalenie liczby kierunków kształcenia z podziałem na zawody deficytowe i nadwyżkowe w okresach rocznych stanowi podstawowe źródło informacji o procesie dostosowywania edukacji do wymagań powiatowego rynku zatrudnienia. Chodzi nie tylko o zmniejszenie liczby kierunków, które prowadzą do bezrobocia, a zwiększenie tych kierunków, które powodują wzrost zatrudnienia, lecz także śledzenie procesu przystosowywania edukacji do potrzeb rynku pracy w dłuższym przedziale czasu.

IV. WNIOSKI

1. Należy utrzymać zmiany w strukturze kształcenia – w tym kształcenia zawodowego. W dalszym ciągu kontynuować kształcenie w zawodach deficytowych lub równoważnych.
2. Opracowywanie raportów rocznych powinno się kończyć w I kwartale następnego roku. Po zakończeniu roku szkolnego znane są rzeczywiste dane dotyczące absolwentów szkół i nie ma potrzeby korzystania z prognoz dotyczących ich liczby.
3. Szczegółowe wnioski dotyczące monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych można sformułować dopiero po opracowaniu w kolejnych latach raportów rocznych zawierających oprócz analizy zawodów deficytowych i nadwyżkowych za dany rok kalendarzowy (2 badania), również analizę zawodów deficytowych i nadwyżkowych w oparciu o badania sondażowe przeprowadzone w zakładach pracy powiatu gliwickiego. Wynika to z definicji monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych, który należy rozumieć, jako **proces** systematycznego obserwowania zjawisk zachodzących na rynku pracy dotyczących kształtowania popytu na pracę i podaży zasobów pracy.
4. Wnioski dotyczące zmian i prognoz na rynku pracy powiatu gliwickiego, wynikające monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych można sformułować dopiero po opracowaniu raportu za okres paru lat np. 2010 – 2014 i porównanie go z raportem za lata 2005 – 2009.